

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «ВІДКРИТИЙ МІЖНАРОДНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ «УКРАЇНА»**

Хмельницький фаховий коледж

Циклова комісія з права

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Хмельницького
фахового коледжу
Університету „Україна”

Ольга ПОЛЬОВИК

09 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОК 1.2 Права людини та верховенство права в сучасних реаліях**

(шифр і назва навчальної дисципліни)

освітня програма Фізична культура і спорт

(назва освітньої програми)

освітнього рівня фаховий молодший бакалавр

(назва освітнього рівня)

галузь знань А Освіта

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність(ності) A7 Фізична культура і спорт

(шифр і назва спеціальності(тей))

Спеціалізація(ї) _____

(назва спеціалізації)

інститут, філія, факультет, коледж Хмельницький фаховий коледж

(назва навчально-виховного підрозділу)

Вид дисципліни: обов'язкова

Обсяг, кредитів: 120/4

Форма підсумкового контролю: залік

Хмельницький 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Права людини та верховенство права в сучасних реаліях»

(назва навчальної дисципліни)

для здобувач освіти за галуззю знань А Освіта

спеціальністю А7 Фізична культура і спорт

„01” вересня 2025 року – 43 с.

Розробники:

Олійник Уляна Миколаївна – кандидатка юридичних наук, доцентка, спеціалістка вищої категорії, викладачка циклової комісії з права Хмельницького фахового коледжу

Викладачі:

Олійник Уляна Миколаївна – кандидатка юридичних наук, доцентка, спеціалістка вищої категорії, викладачка циклової комісії з права Хмельницького фахового коледжу

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто і затверджено на засіданні циклової комісії з права

Протокол від „01” вересня 2025 року № 1

Голова циклової
комісії з права

Олена КОЖУШКО

„01” вересня 2025 року

Робочу програму погоджено з керівником робочої групи з розробки та розвитку ОПП Фізична культура і спорт (2025 р.)

„01” вересня 2025 року

Керівник робочої групи
з розробки та розвитку
ОПП «Фізична культура і спорт»

Володимир ПУЧА

ПРОЛОНГАЦІЯ РОБОЧОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ

Навчальний рік	20__/20__	20__/20__	20__/20__	20__/20__
Дата засідання циклової комісії				
№ протоколу				
Підпис голови циклової комісії				

Матеріали до курсу розміщені на сайті Інтернет-підтримки навчального процесу <https://vo.uu.edu.ua> за адресою:

<https://vo.uu.edu.ua/course/view.php?id=15794>

(вказати адресу)

Робочу програму навчальної дисципліни перевірено

„01” вересня 2025 року

Завідувач відділу освітньої діяльності

Хмельницького фахового

коледжу

Університету «Україна»

Наталія ЛУЦКЕВИЧ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальний обсяг кредитів – 4	Галузь знань <i>A Освіта</i>	Вид дисципліни обов'язкова	
Загальний обсяг годин – 120	Спеціальність <i>A7 Фізична культура і спорт</i>	Цикл підготовки Загальний	
Модулів – 1	Спеціалізація немає	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат	Мова викладання, навчання та оцінювання: українська	Семестр	
Загальний обсяг годин – 120		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми здобуття освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи – 5	Освітній ступінь: фаховий молодший бакалавр	30 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
14 год.		4 год.	
Лабораторні			
–		–	
Самостійна робота			
76 год.		110 год.	
Індивідуальні завдання: –			
Вид семестрового контролю: залік			
Частка аудиторних занять становить: для денної форми здобуття освіти – 36,7% для заочної форми здобуття освіти – 8,3%			

Програма дисципліни виконується в повному обсязі незалежно від форми здобуття освіти.

Аудиторне навантаження заочної форми становить:

1-2 курси навчання ОПС «фаховий молодший бакалавр» – 20% від аудиторного навантаження денної форми здобуття освіти.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальноосвітня (навчальна) – сприяти формуванню високої правосвідомості, поваги до прав людини та конституційного правопорядку, усвідомленню демократичних цінностей, а також набуття навичок із захисту своїх прав у різних сферах соціальних відносин.

Розвиваюча – формувати й розвивати правові знання здобувачів освіти, навчити їх усвідомлювати сутність базових правових принципів, аналізувати нормативно-правові акти та інші документи, виробити базові навички самостійного аналізу правових явищ, уміння застосовувати отримані знання при оцінюванні конкретної ситуації, сприяти оволодінню уміннями та навичками, необхідними у громадському, професійному та приватному житті.

Виховна – формувати переконання та ціннісні орієнтації здобувачів освіти відповідно до ідеалів гуманізму, демократії, соціальної справедливості, поваги до особистості, виховувати активну громадську позицію, сприяти усвідомленню ролі та значення юридичної діяльності в становленні Української держави; сприяти розвитку правової свідомості і правової культури, професійних й особистих якостей.

Завдання:

- ознайомлення здобувачів освіти зі змістом основних державно-правових інститутів та категорій, генезисом прав людини та діючим законодавством;
- розкриття національних та міжнародних механізмів захисту прав людини, а також правових інститутів, що забезпечують їх дотримання;
- ознайомлення з концепцією верховенства права як фундаментального принципу, що передбачає, що право є найвищим регулятором суспільних відносин, а держава обмежена законом;
- формування навичок щодо визначення ролі прав людини та верховенства закону в сучасному суспільстві, Аналіз їх значення для обмеження державного свавілля, захисту індивідуальної свободи та забезпечення соціальної справедливості;
- вироблення у здобувачів освіти навичок щодо розуміння змісту принципів права та ознайомити з їх закріпленням в Конституції України, інших законах та міжнародних договорах;
- надати допомогу у питаннях правильного тлумачення та застосування правових норм у конкретних життєвих ситуаціях;
- володіння способами аргументації для встановлення порушень прав людини;
- допомога у засвоєнні змісту нормативно-правових актів у сфері забезпечення та утвердження прав людини.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ, ВІДПОВІДНІСТЬ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати:

- основи теорії прав людини, ідеї щодо їх походження та природи;
- загальні положення правової теорії;
- загальні положення спеціальних галузей права у сфері захисту прав людини;
- основи теорії демократії та конституціоналізму;
- права людини у системі публічного адміністрування;
- способи захисту прав та законних інтересів особи;
- основи конституційного ладу України.

вміти:

- визначати обсяг власних прав та ефективно їх захищати у повсякденному житті;
- вести грамотну дискусію щодо питань, пов'язаних із правами людини, ефективно обстоювати власну позицію;
- на практиці застосовувати законодавство у галузі гарантування прав людини;
- на практиці застосовувати методи і засоби протидії корупції;
- правовими засобами вирішувати нескладні ситуації, які виникають у правовідносинах;
- на практиці застосовувати законодавство.

Знання та вміння, отримані здобувачем освіти під час вивчення даної навчальної дисципліни, використовуються в подальшому при вивченні багатьох наступних дисциплін професійної підготовки фахівця з базовою та повною вищою освітою.

Рядок дисципліни в «Матриця відповідності загальних програмних компетентностей випускника компонентам освітньо-професійної програми»

	ЗК 1
ОК. 1.2	+

Рядок дисципліни в «Матриця відповідності результатів навчання освітнім компонентам освітньо-професійної програми»

	РН 20
ОК. 1.2	+

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Анотація дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1.

ОСНОВИ ТЕОРІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

Тема 1. Загальні положення про права людини та умови їх захисту в сучасній державі

Поняття конституційного статусу людини та громадянина. Права людини як основний елемент конституційного-правового статусу людини і громадянина. Система прав і свобод людини. Природні права людини та їх закріплення в конституційному законодавстві. Основні міжнародні документи з прав людини. Принципи конституційного статусу людини. Невід'ємність та невідчужуваність конституційних прав і свобод людини. Принцип рівності та форми його гарантування. Права людини в конституційному законодавстві України. Гарантії конституційних прав і свобод людини і громадянина.

Тема 2. Права людини та громадянина у конституційно-правовому вимірі. Основи теорії верховенства права

Підстави розрізнення категорій “права людини” та “права громадянина” і відповідних статусів у позитивному праві. Розрізнення статусів людини і громадянина за Основним Законом України та міжнародним правом. Права людини і права громадянина: загальна порівняльна характеристика. Співвідношення категорій “права” та “свободи” людини і громадянина, їх взаємозв'язок з категорією обов'язків. Доцільність нормативного розрізнення прав людини та прав громадянина і відповідних статусів. Сутність теорії верховенства права.

Тема 3. Право на справедливий суд і доступ до правосуддя

Поняття та зміст права на справедливий суд. Стандарти Європейського суду з прав людини. Принцип незалежності та безсторонності суду. Доступ до правосуддя. Розумні строки судового розгляду. Гласність і відкритість судового процесу. Рівність сторін та змагальність процесу. Виконання судових рішень як елемент справедливого правосуддя. Електронне правосуддя та цифровізація. Судова реформа як умова ефективного правосуддя.

Тема 4. Протидія дискримінації та захист вразливих груп

Поняття та форми дискримінації. Нормативно-правова база України у сфері протидії дискримінації. Міжнародні стандарти протидії дискримінації. Гендерна рівність та протидія насильству. Захист прав національних меншин та корінних народів. Права людей з інвалідністю. Соціальна вразливість під

час війни та кризових ситуацій. Превенція дискримінації в освіті, праці та медіа.

Тема 5. Механізм реалізації прав та свобод людини і громадянина в Україні

Гарантії прав та свобод людини й громадянина в Україні як передумова їх реалізації. Соціально-правовий механізм забезпечення прав людини в Україні. Організаційно-правовий механізм захисту основних прав та свобод людини і громадянина в Україні. Проблеми здійснення механізму забезпечення прав людини в Україні.

Змістовий модуль 2.

СФЕРИ ТА НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ

Тема 6. Основні права людини: походження та природа

Загальна характеристика особистих прав людини. Право на життя та способи його захисту. Право на повагу до його гідності. Право на свободу та особисту недоторканність. Право на приватність. Право на свободу пересування, вільний вибір місця проживання, право на вільний в'їзд в Україну і виїзд з України. Право на свободу думки і слова, на вільне висловлювання своїх поглядів і переконань. Поняття та види інформації. Доступ до публічної інформації. Конституційний статус засобів масової інформації. Право на свободу світогляду та віросповідання, форми його реалізації.

Тема 7. Соціальні та трудові права людини

Право людини на охорону здоров'я та медичну допомогу. Право на освіту та гарантії його реалізації. Сімейні права. Право на шлюб і рівні права у шлюбі. Трудові права людини: право на працю, право на страйк, право на відпочинок. Права громадян як споживачів. Право на соціальний захист та проблеми його забезпечення. Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Право на достатній життєвий рівень. Свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, авторських прав громадян, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності; право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності.

Тема 8. Політичні та економічні права людини

Загальна характеристика політичних прав громадян. Поняття і зміст громадянства. Принципи громадянства. Підстави та форми набуття громадянства України. Підстави і форми припинення громадянства України. Право на участь в управлінні державними справами. Виборчі права громадян. Принципи виборчого права. Право на свободу об'єднань. Види об'єднань громадян. Політичні партії: поняття, порядок легалізації, права. Право на

мирні зібрання. Право на приватну власність. Право на підприємницьку діяльність.

Тема 9. Підстави обмежень прав і свобод особи

Підстави обмежень прав і свобод особи за нормами міжнародного права та за національним законодавством. Конституційні підстави обмежень прав і свобод в Україні. Принцип неприпустимості свавільного обмеження прав і свобод. Права і свободи людини і громадянина в умовах надзвичайного стану.

Тема 10. Забезпечення прав людини в умовах війни. Основи гуманітарного права

Загальна характеристика національного законодавства щодо регламентації прав людини в умовах збройних конфліктів. Поняття галузі міжнародного гуманітарного права. Міжнародні стандарти у сфері прав людини та їх закріплення в міжнародних документах. Міжнародно-правова регламентація правового становища населення. Правовий стан іноземців, осіб без громадянства (апатридів), осіб з подвійним громадянством (біпатридів). Міжнародно-правові питання громадянства. Право притулку. Міжнародні органи із захисту прав людини. Європейський Суд з прав людини.

Змістовий модуль 3.

СПОСОБИ ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ. ПРАВОВА КУЛЬТУРА

Тема 11. Механізми захисту прав людини

Порушення прав людини. Поняття механізмів захисту прав людини. Гарантії прав і свобод людини і громадянина. Юридичний механізм забезпечення прав людини. Юридичне забезпечення прав людини в Україні: основні проблеми та шляхи удосконалення

Тема 12. Національно-правовий механізм захист прав людини

Механізм захисту прав людини в національній правовій системі. Судові та несудові засоби захисту прав людини. Адміністративні засоби захисту прав людини. Прокуратура в Україні. Конституційно-правовий статус органів прокуратури. Безоплатна правова допомога: поняття, види, особливості нормативного регулювання. Правовий статус адвоката: права, обов'язки та повноваження. Види адвокатської діяльності. Інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Україні. Напрями та гарантії діяльності Уповноваженого з прав людини за законодавством України. Особливості діяльності правозахисних організацій.

Тема 13. Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини

Поняття та основні елементи механізму міжнародного захисту прав людини. Міжнародні документи щодо захисту прав людини. Значення та застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. ООН у міжнародному механізмі захисту прав людини. Спеціалізовані

установи ООН. Європейська система захисту прав людини. Захист прав людини та громадянина в Європейському Союзі. Європейський суд з прав людини та його роль в утвердженні прав. Рішення Європейського суду з прав людини та їх реалізація в національному праві.

Тема 14. Роль громадянського суспільства у забезпеченні прав людини

Поняття та значення громадянського суспільства. Механізми впливу громадянського суспільства на забезпечення прав людини. Взаємодія громадянського суспільства з державою. Волонтерський рух та громадська мобілізація. Цифрові інструменти громадянської участі. Фінансування та незалежність громадських організацій.

Тема 15. Правова свідомість і правова культура

Поняття та основні риси правової свідомості. Структура правової свідомості та її елементи. Функції правосвідомості. Види правової свідомості: теоретична, професійна, побутова. Вплив правосвідомості на законотворчу та правозастосовчу діяльність. Деформація правосвідомості (правовий нігілізм, правовий ідеалізм). Витоки та причини правового нігілізму. Напрямки, засоби та форми його подолання в Україні. Правова культура: її сутність та основні риси. Роль правової культури у формуванні громадянського суспільства та правової держави. Правова культура у законодавчій та правозастосовчій діяльності. Правова культура особи, посадової особи. Співвідношення правової та політичної культури.

Міжпредметні зв'язки: Основи навчання студентів (самоуправління навчанням), Вступ до спеціальності з основами професійної етики.

4.2. Структура навчальної дисципліни

4.2.1. Тематичний план

Назви змістових модулів і тем	Розподіл годин між видами робіт														Форми та методи контролю знань	
	денна форма							заочна форма								
	У с ь о г о	аудиторна						с . р . .	У с ь о г о	аудиторна						с . р . .
		у тому числі								у тому числі						
л		с е м	п р	л а б	і н д		л			с е м	п р	л а б	і н д			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
Модуль 1																
Змістовий модуль 1. Основи теорії прав людини та верховенства права																
Тема 1. Загальні положення про права людини та умови їх захисту в сучасній державі	6	2	-	-	-	-	4	6	2	-	-	-	-	4	АР: опитування СР: письмове завдання для самостійного опрацювання ІР: огляд додаткової літератури	
Тема 2. Права людини та громадянина у конституційно-правовому вимірі. Основи теорії верховенства права	6	2	2	-	-	-	2	6	-	-	-	-	-	6	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР: огляд додаткової літератури	
Тема 3. Право на справедливий суд і доступ до правосуддя	6	2	2	-	-	-	2	6	2	-	-	-	-	4	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР: огляд додаткової літератури	
Тема 4. Протидія дискримінації та захист вразливих груп	6	2	2	-	-	-	2	6	-	-	-	-	-	6	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР: огляд додаткової літератури	
Тема 5. Механізм реалізації прав та свобод людини і громадянина в Україні	6	2	-	-	-	-	4	6	-	-	-	-	-	6	АР: письмове тестування СР: письмове завдання для самост. опрацювання ІР: огляд додаткової літератури	
Модульний контроль	2	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	2	комп'ютерне тестування	
Разом за змістовим модулем 1	32	10	6	-	-	-	16	32	4	-	-	-	-	28		
Змістовий модуль 2. Сфери та напрями забезпечення прав людини																
Тема 6. Основні права людини:	6	2	2	-	-	-	2	6	-	2	-	-	-	4	АР: письмове тестування	

Модульний контроль	2	-	-	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	2	комп'ютерне тестування
Разом за змістовим модулем 3	32	10	2	-	-	-	20	32	-	-	-	-	-	32	
Усього годин	96	30	14	-	-	-	52	96	6	4	-	-	-	86	
ІНДЗ	24	-	-	-	-	-	24	24	-	-	-	-	-	24	ІНДЗ: реферат
Усього годин	120	30	14	-	-	-	76	120	6	4	-	-	-	110	

4.2.2. Навчально-методична картка дисципліни „Права людини та верховенство права в сучасних реаліях”

Разом: 120 год., лекції – 30 год., семінарські заняття – 14 год., самостійна робота – 76 год.

Модулі	Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3				
Назва модуля	Основи теорії прав людини та верховенства права					Сфери та напрями забезпечення прав людини					Способи захисту прав людини. Правова культура				
Кількість балів за модуль	30 балів					30 балів					20 балів				
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Теми лекцій	Загальні положення про права людини та умови їх захисту в сучасній державі	Права людини та громадянина у конституційно-правовому вимірі. Основи теорії верховенства права	Право на справедливий суд і доступ до правосуддя	Протидія дискримінації та захист вразливих груп	Механізм реалізації прав та свобод людини і громадянина в Україні	Основні права людини: походження та природа	Соціальні та трудові права людини	Право на справедливий суд і доступ до правосуддя	Підстави обмежень прав і свобод особи	Забезпечення прав людини в умовах війни. Основи гуманітарного права	Механізми захисту прав людини	Національно-правовий механізм захисту прав людини	Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини	Роль громадянського суспільства у забезпеченні прав людини	Правова свідомість і правова культура
Теми семінарських занять		Права людини та громадянина у конституційно-правовому вимірі. Основи теорії верховенства права	Право на справедливий суд і доступ до правосуддя	Протидія дискримінації та захист вразливих груп		Основні права людини: походження та природа		Право на справедливий суд і доступ до правосуддя	Підстави обмежень прав і свобод особи					Роль громадянського суспільства у забезпеченні прав людини	
Бали	–	5 балів	5 балів	5 балів	–	5 балів	–	5 балів	5 балів	–	–	–	–	5 балів	–
Самостійна робота	10 балів					10 балів					10 балів				
Види поточного контролю	Модульний контроль 1 5 балів					Модульний контроль 2 5 балів					Модульний контроль 3 5 балів				
ІНДЗ	20 балів														
у т.ч. додаткові курси за тематикою дисципліни (неформальна освіта)	15 балів														
Підсумковий контроль	Залік														

4.3. Форми організації занять

4.3.1. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Права людини та громадянина у конституційно-правовому вимірі. Основи теорії верховенства права	2
2	Право на справедливий суд і доступ до правосуддя	2
3	Протидія дискримінації та захист вразливих груп	2
4	Основні права людини: походження та природа	2
5	Право на справедливий суд і доступ до правосуддя	2
6	Підстави обмежень прав і свобод особи	2
7	Роль громадянського суспільства у забезпеченні прав людини	2
Разом		14

Оцінка за теоретичний і практичний курс: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

4.3.2. Індивідуальна навчально-дослідна робота

(навчальний проєкт)

Індивідуальна навчально-дослідна робота (ІНДР) є видом позааудиторної індивідуальної діяльності здобувача освіти, результати якої використовуються у процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання здобувачами освіти ІНДР прилюдним захистом навчального проєкту.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу – це вид науково-дослідної роботи здобувача освіти, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських, практичних та лабораторних занять і охоплює декілька тем або весь зміст навчального курсу.

Види ІНДЗ, вимоги до них та оцінювання:

- конспект із теми (модуля) за заданим планом (5 балів);
- конспект із теми (модуля) за планом, який здобувач освіти розробив самостійно (10 балів);
- анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки (5 балів);
- повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (5 балів);
- повідомлення з теми (без рекомендації викладача): сучасні відкриття з теми, аналіз інформації, самостійні дослідження (5 балів);
- дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе (5 балів);
- проходження додаткового(-их) курсу(-ів) (неформальна освіта) з тематики дисципліни (5 балів за один, 15 – за всі);
- дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу) – 20 балів.

Орієнтовна структура ІНДЗ – дослідження у вигляді реферату: вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел.

Тематика ІНДЗ

1. Поняття прав і свобод людини. Права людини – найвища соціальна цінність.
2. Повага до прав людини, їх забезпечення – головний обов'язок держави. Природа, невід'ємність та невідчужуваність прав людини.
3. Міжнародні та національні стандарти прав і свобод людини: - Міжнародний білль про права людини; - Рішення Європейського суду з прав людини;
4. Розділ II Конституції України. Класифікація прав і свобод людини за Конституцією України.
5. Співвідношення особистих, політичних, економічних, соціальних, культурних, сімейних та колективних прав. Взаємозв'язок між повагою прав людини й ефективною державною політикою.
6. Права людини як засіб контролю влади.

7. Принципи обмеження держави межами свободи людини.
8. Демократія як засіб забезпечення прав людини.
9. Зміст права людини на повагу до її честі та гідності.
10. Міжнародні та національний аспекти права людини на життя та на повагу до її гідності.
11. Зобов'язання держави щодо забезпечення права людини на життя.
12. Невід'ємність права на життя; заборона свавільного позбавлення життя; право на позбавлення життя внаслідок неминучої потреби застосувати силу.
13. Зобов'язання держави щодо забезпечення заборони катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання.
14. Проблемні питання, пов'язані з правом людини на життя.
15. Природа права людини на свободу та особисту недоторканість.
16. Зміст права людини на приватність.
17. Міжнародні та національний аспекти права людини на свободу та особисту недоторканість і приватність.
18. Зобов'язання держави щодо забезпечення прав затриманого.
19. Зобов'язання держави щодо забезпечення права людини на приватність.
20. Свобода слова: сутність, межі реалізації та засоби забезпечення.
21. Таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції, невтручання в особисте і сімейне життя.
22. Природа права громадян збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації.
23. Гарантії дотримання прав людини в діяльності органів державної влади.
24. Зобов'язання держави щодо забезпечення права громадян збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації.
25. Проблемні питання, пов'язані з правом громадян на мирні, беззбройні збори, мітинги, походи і демонстрації.
26. Природне право як основа виникнення прав людини. Покоління прав людини.
27. Поняття прав та свобод людини і громадянина. Громадянське суспільство.
28. Протидія корупції як напрямок державної політики та діяльності громадянського суспільства.
29. Відповідальність за службові правопорушення та корупційні дії.
30. Процесуальний статус потерпілого та підозрюваного, їх права та обов'язки.

Додаткові курси в рамках ІНДЗ

<https://prometheus.org.ua/courses-catalog/>

<https://ed-era.com/courses/>

<https://www.enableme.com.ua/ua/article/najkrasi-bezkostovni-onlajn-kursi-dla-ukrainsiv-11573>

<http://www.nbu.gov.ua/>

Критерії оцінювання ІНДЗ (дослідження у вигляді реферату)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування актуальності, формулювання мети, завдань та визначення методів дослідження	3 бали
2.	Складання плану реферату	2 бали
3.	Критичний аналіз суті та змісту першоджерел. Виклад фактів, ідей, результатів досліджень у логічній послідовності. Аналіз сучасного стану дослідження проблеми, розгляд тенденцій подальшого розвитку даного питання	5 балів
4.	Дотримання правил реферування наукових публікацій	3 бали
5.	Доказовість висновків, обґрунтованість власної позиції, пропозиції щодо розв'язання проблеми, визначення перспектив дослідження	4 бали
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (титульний аркуш, план, вступ, основна частина, висновки, додатки (якщо вони є), список використаних джерел, посилання	3 бали
Разом		20 балів

Оцінка за ІНДЗ у вигляді реферату: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 20-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
18 – 20 та більше	відмінно	5	A	відмінно
15 – 17	добре	4	BC	добре
10 – 15	задовільно	3	DE	задовільно
0 – 9	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного виконання

4.3.3. Теми самостійної роботи здобувачів освіти

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1.		
Основи теорії прав людини та верховенства права		
1	Загальні положення про права людини та умови їх захисту в сучасній державі	4
2	Права людини та громадянина у конституційно-правовому вимірі. Основи теорії верховенства права	2
3	Право на справедливий суд і доступ до правосуддя	2
4.	Протидія дискримінації та захист вразливих груп	2
5.	Механізм реалізації прав та свобод людини і громадянина в Україні	4
Модульний контроль		2
Змістовий модуль 2.		
Сфери та напрями забезпечення прав людини		
6.	Основні права людини: походження та природа	2
7.	Соціальні та трудові права людини	4
8.	Політичні та економічні права людини	2
9.	Підстави обмежень прав і свобод особи	2
10.	Забезпечення прав людини в умовах війни. Основи гуманітарного права	4
Модульний контроль		2
Змістовий модуль 3.		
Способи захисту прав людини. Правова культура		
11.	Механізми захисту прав людини	4
12.	Національно-правовий механізм захисту прав людини	4
13.	Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини	4
14.	Роль громадянського суспільства у забезпеченні прав людини	2
15.	Правова свідомість і правова культура	4
Модульний контроль		2
ІДНЗ		24
Разом		76

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль		Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль 1.				
Основи теорії прав людини та верховенства права				
Тема 1. Загальні положення про права людини та умови їх захисту в сучасній державі (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		10	I
Тема 2. Права людини та громадянина у конституційно-правовому вимірі. Основи теорії верховенства права (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання			II
Тема 3. Права на справедливий суд та доступ до правосуддя (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання			III
Тема 4. Протидія дискримінації та захист вразливих груп (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання			IV
Тема 5. Механізм реалізації прав та свобод людини і громадянина в Україні (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання			V
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год.)	Тестування		5	V
<i>Всього: 14 год.</i>				<i>Всього: 15 балів</i>
Змістовий модуль 2.				
Сфери та напрями забезпечення прав людини				
Тема 6. Основні права людини: походження та природа (2 год)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		10	VI
Тема 7. Соціальні та трудові права людини (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання			VII
Тема 8. Політичні та економічні права людини (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання			VIII
Тема 9. Підстави обмежень прав і свобод особи (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання			IX
Тема 10. Забезпечення прав людини в умовах війни. Основи гуманітарного права (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання			X
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год.)	Тестування		5	X
<i>Всього: 14 год.</i>				<i>Всього: 15 балів</i>
Змістовий модуль 3.				
Способи захисту прав людини. Правова культура				
Тема 11. Механізми захисту прав людини (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		10	XI
Тема 12. Національно-правовий механізм захисту прав людини (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання			XII
Тема 13. Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини (4 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання			XIII
Тема 14. Роль громадянського суспільства у забезпеченні прав людини (2 год.)	завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання			XIV

Тема 15. Правова свідомість і правова культура (4 год.)		завдання до самостійної роботи, індивідуальне завдання		XV
Підсумкова модульна контрольна робота (2 год.)		Тестування	5	XV
<i>Всього: 20 год.</i>		<i>Всього: 15 балів</i>		
Індивідуальна навчально-дослідна робота: 24 год.		Реферат	20	XV
<i>Разом: 76 год.</i>		<i>Разом: 65 балів</i>		

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

5.1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

Дисципліна «Права людини та верховенство права у сучасних реаліях» включає такі види занять, як лекції, семінарські (практичні) заняття, а також індивідуальну роботу, самостійну роботу та модульний контроль.

Вивчення кожної теми рекомендується почати з ознайомлення з тематичним планом, який містить структуру курсу, планами семінарських та практичних занять, завданнями для самостійної роботи та тематикою рефератів, доповідей.

У результаті здобувач освіти отримує уявлення про завдання, яке він має виконати під час вивчення навчальної дисципліни, а також методичні рекомендації для самостійного опрацювання матеріалу та підготовки до занять з метою засвоєння основних знань, сформульованих на підставі сучасних досягнень науки, теоретичних положень і новітнього законодавства України.

Лекційні заняття являють собою найбільш економічний спосіб передачі й засвоєння навчальної інформації, зокрема щодо розуміння найсуттєвіших чи проблемних питань теорії та чинного законодавства, вони проводяться переважно з використанням мультимедійного проєктора, що підвищує ефективність засвоєння матеріалу, робить його доступнішим, сприяє активізації роботи здобувачів освіти.

На семінарські (практичні) заняття виносяться найбільш складні проблеми, які націлюють здобувачів освіти на всебічне і дискусійне обговорення тем. Для повного оволодіння теоретичним і нормативним матеріалом з відповідного розділу (теми) необхідно опрацювати матеріали з правознавства, які публікуються в періодичних виданнях, з'являються на відповідних сайтах інтернету, та слідкувати за змінами у законодавстві України.

При підготовці до практичних занять здобувачі освіти можуть скористатися консультацією науково-педагогічних працівників кафедри. Крім того, ознайомитися з кафедральними дидактичними матеріалами та методичними розробками, а також із навчальною та науковою літературою, яка є в наявності в бібліотеці Інституту та інших бібліотеках закладів вищої освіти.

Сформульовані в навчально-методичному комплексі контрольні питання до кожного практичного заняття доцільно постійно використовувати для самоконтролю стану готовності до модульного контролю.

5.2. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

З метою більш ефективної активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти при вивченні навчальної дисципліни «Права людини та верховенство права у сучасних реаліях» можуть також використовуватись: лекції із проблемних питань, робота в малих групах, семінари-дискусії, презентації тощо.

Кожен із видів методик застосовується викладачем на власний розсуд. При цьому слід враховувати рівень підготовленості групи, кількість здобувачів освіти, їхнє бажання брати участь у тому чи іншому виді методик активізації процесу навчання, а також особливості конкретної дисципліни.

Лекції із проблемних питань покликані сприяти розвитку логічного мислення здобувачів освіти і характеризуються тим, що коло питань теми може обмежуватися двома-трьома ключовими моментами, увага здобувачів освіти концентрується на матеріалі, що не знайшов відображення в підручниках, використовується досвід закордонних закладів освіти з роздачею під час лекцій друкованого матеріалу та виділенням головних висновків із питань, що розглядаються.

При читанні лекцій можуть даватись питання для самостійного їх осмислення. Семінари-дискусії (колоквиуми) проводяться для того, щоб сприяти обміну думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвинути мислення, допомагати формуванню поглядів і переконань, виробити вміння формулювати думки й висловлювати їх, вміння прислухатись до точки зору опонентів і «чути їх», навчитись оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Презентації проводяться у формі виступів за результатами виконання письмових завдань, із науково-навчальними тезами, рефератами, доповідями перед аудиторією тощо, що також доцільно використовувати для представлення певних досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань, демонстрації нових наукових поглядів, оригінальних висновків та пропозицій.

5.3. Інклюзивні методи навчання

1. Методи формування свідомості: бесіда, диспут, лекція, приклад, пояснення, переконання.

2. Метод організації діяльності та формування суспільної поведінки особистості: вправи, привчання, виховні ситуації, приклад.

3. Методи мотивації та стимулювання: вимога, громадська думка. Неприпустимо застосовувати в інклюзивному вихованні методи емоційного стимулювання – змагання, заохочення, переконання.

4. Метод самовиховання: самопізнання, самооцінювання, саморегуляція.

5. Методи соціально-психологічної допомоги: психологічне консультування, аутотренінг, стимуляційні ігри.

6. Спеціальні методи: патронат, супровід, тренінг, медіація.

7. Спеціальні методи педагогічної корекції, які варто використовувати для цілеспрямованого виправлення поведінки або інших порушень, викликаних спільною причиною. До спеціальних методів корекційної роботи належать: суб'єктивно-прагматичний метод, метод заміщення, метод «вибуху», метод природних наслідків і трудовий метод.

Методика навчання (як система) – організований набір методів, прийомів, засобів і форм навчання, який використовується для досягнення освітніх цілей.

Методика є структурованим застосуванням методів – організоване використання різних методів і прийомів, яке обумовлено специфікою освітнього процесу або діяльності. Вона описує як саме, в якій послідовності і в яких умовах застосовуються певні методи для досягнення результату.

–Методика навчання може включати в себе різні методи, стратегії, підходи, засоби навчання (аудіовізуальні матеріали, інтернет-ресурси, дидактичні ігри тощо) і системи організації роботи (до прикладу: поетапне вивчення лексики, розвиток навичок письмового та усного мовлення).

–Методика викладання навчальної дисципліни – вибір викладачем та застосування методів для ефективного засвоєння матеріалу здобувачами освіти.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями здоров'я має важливі відмінності, які враховують індивідуальні потреби кожного типу порушень і передбачає модифікацію форм роботи та типів завдань для таких здобувачів освіти.

Кожен тип інвалідності має свої специфічні потреби, і тому підхід до навчання має бути адаптованим, щоб забезпечити максимальну ефективність для здобувачів освіти. Враховуючи різні види порушень (порушення слуху, зору, рухової активності, когнітивні порушення тощо), методика вивчення буде різною. Використання адаптованих технологій, інклюзивних методів та індивідуальних підходів дозволяє забезпечити ефективне навчання для всіх здобувачів освіти, незалежно від типу інвалідності.

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями слуху

Для здобувачів освіти з порушеннями слуху основним викликом є відсутність або обмеження слухового сприйняття, що може ускладнити процес вивчення мови через усне спілкування та аудіоматеріали. Адаптованими методиками є:

Жестова мова: Якщо здобувач освіти має порушення слуху та використовує жестову мову як основний засіб комунікації, то вивчення дисципліни проводиться через переклад на жестову мову (із залученням відповідного спеціаліста чи фрагментів відео із дублюючим перекладом на

жестову мову), зокрема для усного компоненту. Програми з навчання для таких здобувачів освіти можуть включати використання перекладачів жестової мови під час лекцій.

Субтитри: Всі відеоматеріали, які використовуються на заняттях (фільми, навчальні відео), мають субтитри, що дозволяє здобувачам освіти з порушеннями слуху ознайомлюватися з мовними структурами та словником.

Адаптовані навчальні матеріали: Використання візуальних методів, таких як ілюстрації, діаграми, картки з лексикою, допомагає краще засвоювати матеріал. Також створюються текстові файли або аудіоматеріали з субтитрами для покращення розуміння контексту.

Практика усного мовлення через письмове спілкування: Оскільки здобувачі освіти не чуять мовлення, замість усної практики для такої категорії здобувачів освіти фокусується увага на письмових завданнях, інтерактивних тестах і вправах, що включають роботу з текстами (письмові відповіді, розпізнавання лексики та граматики через текст).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями зору

У здобувачів освіти з порушеннями зору основною проблемою є труднощі з візуальним сприйняттям інформації, тому методика навчання адаптована до аудіо- та тактильних матеріалів.

Технології для читання з екрану: Використання програм для читання з екрану, таких як JAWS або NVDA, дозволяє здобувачам освіти з порушеннями зору слухати текстовий матеріал. Це забезпечує доступ до електронних підручників, презентацій та інших навчальних ресурсів.

Адаптація навчальних матеріалів: Усі текстові матеріали надаються у форматі для читання з екрану або у шрифті Брайля. Це дає можливість здобувачам освіти не тільки читати, але й активно працювати з навчальними матеріалами.

Озвучення текстів: Використання спеціальних додатків для озвучування текстів або аудіокниг допомагає здобувачам освіти вивчати нові слова та фрази на слух, а також слухати приклади правильного вимовляння.

Аудіовізуальні завдання: Для таких здобувачів освіти використовуються аудіовправи, зокрема з вимови та слухової практики. Це дозволяє розвивати навички аудіювання та вимови, хоча й без візуального сприйняття.

Інтерактивні вправи на слух: Заняття включають завдання, орієнтовані на слухове сприйняття мови (завдання на розпізнавання вимови, на відмінності в інтонації, акценті тощо).

Методика навчання для здобувачів освіти з порушеннями опорно-рухового апарату

Здобувачі освіти з порушеннями опорно-рухового апарату, як правило, мають фізичні обмеження, які можуть вплинути на їхню здатність використовувати традиційні навчальні засоби, але їхні когнітивні та мовні

навички, як правило, не порушені. З цією метою освітній процес відповідно адаптований для зручності та доступності.

Онлайн-навчання та доступ до цифрових матеріалів: Онлайн платформи дозволяють здобувачам освіти з порушеннями опорно-рухового апарату навчатися без необхідності фізичного перебування в аудиторії, а також допомагають уникнути труднощів із переміщенням.

Інтерфейси з підтримкою доступу: Використання програмного забезпечення та навчальних платформ, що підтримують голосові команди або дають можливість здійснювати навчання за допомогою спеціальних пристроїв для вводу (як-от пристрої для управління комп'ютером через рухи очей чи голови).

Адаптація завдань для письмових відповідей: Враховуючи фізичні обмеження, здобувачі освіти можуть використовувати голосові помічники для виконання завдань або адаптовані клавіатури та інші технології для зручного введення тексту. Також враховується обсяг письмових завдань та швидкість проходження онлайн тестів, написання підсумкових робіт.

Методика навчання для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями

Когнітивні порушення можуть включати труднощі з пам'яттю, увагою, сприйняттям інформації. Здобувачі освіти з такими порушеннями потребують адаптованих методик навчання, щоб забезпечити доступність матеріалу та поступове засвоєння нової інформації.

Розбиття матеріалу на малі блоки: Заняття структуруються (матеріал поділяється на малі частини), що дозволяє легше засвоювати інформацію та допомагає зберігати увагу на кожному етапі навчання.

Часті повторення та практичні вправи: Регулярне повторення пройденого матеріалу, використовуючи ігрові методи чи інші інтерактивні вправи.

Візуальні допоміжні засоби: Використання карток із лексикою, діаграм, малюнків допомагає здобувачам освіти з когнітивними порушеннями краще засвоювати мову.

Мультисенсорні підходи: Для здобувачів освіти з когнітивними порушеннями використовуються різні сенсорні канали (слух, зір, дотик), щоб стимулювати запам'ятовування та розуміння.

Методика навчання для здобувачів освіти із психічними порушеннями

Психічні порушення можуть включати депресії, тривожні розлади, посттравматичний стресовий синдром тощо, які можуть негативно впливати на здатність до концентрації, мотивацію та емоційний стан під час навчання.

Індивідуальний підхід: здобувачі освіти з психічними порушеннями потребують більш гнучкого підходу, наприклад, менших навантажень, частих перерв або персоналізованих уроків.

Підтримка в навчанні через терапевтичні методи: Залучення психологів або консультантів до освітнього процесу допомагає здобувачам освіти подолати емоційні труднощі.

Створення безпечного та підтримуючого середовища: Створення атмосфери довіри та підтримки, де здобувач освіти може вільно звернутися за допомогою або адаптувати темп навчання до своїх потреб.

6. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Навчальна дисципліна «Права людини та верховенство права в сучасних реаліях» оцінюється за модульно-рейтинговою системою. Вона складається з 3 змістових модулів.

Результати навчальної діяльності здобувачів оцінюються за 100 бальною шкалою в кожному семестрі окремо.

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS.

Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру.

Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів.

Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на семінарських, практичних, лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здобувачів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

6.1. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності в розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв здобувачем освіти повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді здобувача освіти наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхневу обізнаність із основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою. Можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але здобувач освіти спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється здобувачу освіти, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхнева, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться здобувачеві освіти, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення закладу освіти без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Загальна оцінка з дисципліни: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	<i>відмінно</i>	5	<i>зараховано</i>	A	<i>відмінно</i>
82 – 89	<i>добре</i>	4		B	<i>добре (дуже добре)</i>
75 – 81	<i>добре</i>	4		C	<i>добре</i>
64 – 74	<i>задовільно</i>	3		D	<i>задовільно</i>
60 – 63	<i>задовільно</i>	3		E	<i>задовільно (достатньо)</i>
35 – 59	<i>незадовільно</i>	2	<i>не зараховано</i>	FX	<i>незадовільно з можливістю повторного складання</i>
1 – 34	<i>незадовільно</i>	2		F	<i>незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни</i>

6.2. Система оцінювання роботи здобувачів освіти упродовж семестру

Вид діяльності здобувача освіти	Максимальна кількість балів за одиницю	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3	
		кількість балів за одиницю	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
I. Обов'язкові							
1.1. Робота на семінарському і практичному занятті	5	3	15	3	15	1	5
1.2. Виконання завдань для самостійної роботи	10	1	10	1	10	1	10
1.3. Виконання модульної роботи	5	1	5	1	5	1	5
Разом			30		30		20
Максимальна кількість балів за обов'язкові види роботи: 80							
II. Вибіркові							
Виконання завдань для самостійного опрацювання (за вибором здобувача не більше 20 балів)							
2.1. Конспект із теми (модуля) за заданим планом							5
2.2. Конспект із теми (модуля) за планом, який здобувач освіти розробив самостійно							10
2.3. Анотація прочитаної додаткової літератури з курсу, бібліографічний опис, тематичні розвідки							5
2.4. Повідомлення з теми, рекомендованої викладачем (без рекомендації викладача)							5
2.5. Дослідження різноманітних питань з тематики дисципліни у вигляді есе							5
2.6. Проходження додаткового(-их) курсу(-ів) (неформальна освіта) з тематики дисципліни							15
2.7. Дослідження з тематики дисципліни у вигляді реферату (охоплює весь зміст навчального курсу)							20
Разом							20
Максимальна кількість балів за вибіркові види роботи: 20							
Всього балів за теоретичний і практичний курс: 100							

7. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Поняття «право»: багатозначність терміну та основні характеристики.
2. Об'єктивне та суб'єктивне право.
3. Основні принципи права – поняття та значення.
4. Визначальні характеристики прав людини.
5. Поняття, зміст та особливості права на життя, повагу до гідності, свободу та особисту недоторканість.
6. Свобода слова: сутність, межі реалізації та засоби забезпечення
7. Право громадян збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації.
8. Право на приватність: недоторканність житла, таємницю листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. Заборона втручання в особисте сімейне життя.
9. Гуманітарне право як засіб реалізації прав людини під час збройних конфліктів та інших подій, що загрожують особистій безпеці людини.
10. Захист прав людини. Національні стандарти та механізми захисту прав людини.
11. Судовий захист прав. Система судів України.
12. Міжнародно-правовий захист прав людини Міжнародні стандарти та механізми у сфері захисту прав людини.
13. Діяльність Європейського суду з прав людини у системі захисту та відновлення прав людини.
14. Міжнародні організації як суб'єкти захисту прав людини під час збройних конфліктів.
15. Правова свідомість та правова культура: сутність та співвідношення понять.
16. Правова культура як показник реалізації верховенства права та засіб його забезпечення.
17. Невід'ємність та невідчужуваність конституційних прав і свобод людини.
18. Принцип рівності та форми його гарантування.
19. Права людини в конституційному законодавстві України.
20. Гарантії конституційних прав і свобод людини і громадянина.
21. Поняття і зміст громадянства. Принципи громадянства.
22. Підстави та форми набуття громадянства України.
23. Підстави і форми припинення громадянства України.
24. Конституційно-правовий статус органів прокуратури.
25. Безоплатна правова допомога: поняття, види, особливості нормативного регулювання.
26. Правовий статус адвоката: права, обов'язки та повноваження.
27. Види адвокатської діяльності.
28. Інститут Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Україні.

29. Напрями та гарантії діяльності Уповноваженого з прав людини за законодавством України.
30. Особливості діяльності правозахисних організацій.
31. Значення та застосування Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
32. ООН у міжнародному механізмі захисту прав людини. Спеціалізовані установи ООН.
33. Європейська система захисту прав людини.
34. Захист прав людини та громадянина в Європейському Союзі.
35. Європейський суд з прав людини та його роль в утвердженні прав. Рішення Європейського суду з прав людини та їх реалізація в національному праві.
36. Співвідношення категорій “права” та “свободи” людини і громадянина, їх взаємозв’язок з категорією обов’язків.
37. Доцільність нормативного розрізнення прав людини та прав громадянина і відповідних статусів.
38. Сутність теорії верховенства права.
39. Поняття та основні риси правової свідомості.
40. Структура правової свідомості та її елементи.
41. Функції правосвідомості.
42. Види правової свідомості: теоретична, професійна, побутова.
43. Вплив правосвідомості на законотворчу та правозастосовчу діяльність.
44. Деформація правосвідомості (правовий нігілізм, правовий ідеалізм).
45. Витоки та причини правового нігілізму.
46. Напрямки, засоби та форми його подолання в Україні.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти на заліку

Поточне тестування та самостійна робота																		ІНДЗ	Сума	Залік*
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2						Змістовий модуль 3								
T1	T2	T3	T4	T5	МК 1	T6	T7	T8	T9	T10	МК 2	T11	T12	T13	T14	T15	МК 3	20	не більше 100	Не більше 30
2	7	7	7	2	5	7	2	7	7	2	5	2	2	2	7	2	5			

T1, T2 ... T15 – теми змістових модулів.

*- залік складається у випадку, коли здобувач освіти не набрав необхідну кількість балів для автоматичного заліку, або ж хоче підвищити свій бал.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій
2. Методичні розробки до практичних занять.
3. Методичні розробки до виконання самостійної роботи здобувачів.
4. Орієнтовна тематика реферативних досліджень.
5. Ілюстративні матеріали.
6. Глосарій по дисципліні.
7. Тести до модульного контролю.
8. Питання до заліку.

8.1. Навчально-методичні аудіо- і відеоматеріали, у т.ч. для здобувачів освіти з інвалідністю

1. Онлайн-лекція «Способи захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб у трудових правовідносинах»
https://www.youtube.com/watch?v=N_cCk7_Ec5k (дата звернення: 01.09.2025).
2. Дистанційний курс «Права людини в дії»
<https://vumonline.ua/course/human-rights/> (дата звернення: 01.09.2025).
3. Хто відповідає за дотримання та забезпечення прав людини
<https://www.youtube.com/watch?v=89Iy-NvkdTo> (дата звернення: 01.09.2025).
4. Гідність та права людини
<https://www.youtube.com/watch?v=y9Ej90eY7zc> (дата звернення: 01.09.2025).
5. Кейс: порушення прав підлітків усе, що треба знати для забезпечення прав підлітків в Україні <https://www.youtube.com/watch?v=hCHBAMKKcW4> (дата звернення: 01.09.2025).
6. Які права як люди ми маємо
<https://www.youtube.com/watch?v=bUuobn9UakI> (дата звернення: 01.09.2025).
7. Права та свободи людини | усе, що треба знати для забезпечення прав підлітків в Україні https://www.youtube.com/watch?v=k6UjXF6_H_U&t=9s (дата звернення: 01.09.2025).
8. Гідність та права людини
<https://www.youtube.com/watch?v=j-y9cfDLe2c> (дата звернення: 01.09.2025).
9. Судове засідання "Свої права ти добре знай, їх шануй і захищай"
<https://www.youtube.com/watch?v=AwTkn8Jyg3A> (дата звернення: 01.09.2025).
10. Природні права людини
<https://www.youtube.com/watch?v=O2IhB1hSKQ> (дата звернення: 01.09.2025).

Для інклюзивного навчання:

- методики диференційованого підходу до процесу навчання й оцінювання знань, умінь і здібностей здобувачів освіти з інвалідністю;
- дистанційні програми навчання для здобувачів освіти із порушеннями слуху та опорно-рухового апарату.
- спеціалізовані комп'ютерні програми для навчання осіб з інвалідністю;
- забезпечення осіб із порушеннями зору спеціальною літературою: книгами, підручниками, навчальними посібниками, журналами, надрукованими шрифтом Брайля та укрупненим шрифтом, і звуковими комп'ютерними програмами;
- наявність аудіовізуальних засобів навчання, спеціальної навчально-методичної літератури в електронному, друкованому, аудіовізуальному форматах для осіб з інвалідністю;
- дидактичні матеріали та засоби навчання осіб з інвалідністю для дистанційної та відкритої форм навчання.

8.2. Глосарій (термінологічний словник)

Адміністративна відповідальність – різновид адміністративного примусу, вид юридичної відповідальності, яка виражається в застосуванні уповноваженими державними органами або посадовими особами покарань, встановлених матеріальними нормами адміністративного права, до осіб, які вчинили адміністративне правопорушення.

Адміністративна дієздатність – встановлена нормами адміністративного права здатність суб'єкта своїми діями самостійно здобувати, створювати і здійснювати для себе юридичні обов'язки, реалізовувати їх у рамках конкретних адміністративно-правових відносин і нести за них відповідальність.

Адміністративна правоздатність – встановлена в законі і під охороною держави можливість суб'єкта вступати в адміністративно-правові відносини.

Акт застосування права (правозастосовний акт) – підзаконний, владний, індивідуально-визначений акт, який приймається компетентним органом державної влади або посадовою особою в конкретній юридичній справі, в якій визначаються права та обов'язки сторін, встановлюється міра юридичної відповідальності винної особи.

Бездіяльність – пасивна форма протиправного діяння, що представляє собою припинення дій, які особа зобов'язана вчинити згідно припису закону, посадової інструкції, покладених на неї службових або трудових функцій, укладеного цивільного договору (ненадання лікарем необхідної медичної допомоги хворому, невжиття заходів співробітником правоохоронного органу до припинення вчинення злочину, пасивність співробітника приватного охоронного підприємства при здійсненні крадіжки з об'єкту, який він охороняє і т.п.).

Безпосередній об'єкт правопорушень – конкретні персоніфіковані відносини або окремі соціальні цінності даної фізичної або юридичної особи, а саме відносини з приводу її прав і свобод, власності, трудової, службової або правоохоронної та іншої діяльності.

Акт застосування права (правозастосовний акт) – підзаконний, владний, індивідуально-визначений акт, який приймається компетентним органом державної влади або посадовою особою в конкретній юридичній справі, в якій визначаються права та обов'язки сторін, встановлюється міра юридичної відповідальності винної особи.

Законодавчий процес – порядок проходження законопроекту в парламенті, що представляє собою впорядковану, послідовну сукупність певних стадій.

Застосування норм права – особлива форма реалізації права, пов'язана з діяльністю органів державної влади, посадових осіб; державно-владна діяльність, що здійснюється по конкретних індивідуальних справах і завершується прийняттям конкретного рішення компетентним органом державної влади.

Екологічне правопорушення – винна, протиправна дія або бездіяльність, що порушує суспільні відносини у сфері природокористування та охорони навколишнього середовища, в результаті чого заподіяно шкоду природним об'єктам, власникам і природокористувачам, а також здоров'ю людини, або створюється реальна загроза заподіяння такої шкоди.

Індивідуальний трудовий спір – неврегульовані розбіжності між роботодавцем і працівником з питань застосування трудового законодавства, норм колективного договору, угоди, локального нормативного акту, трудового договору (в тому числі про встановлення або зміну індивідуальних умов праці), про які заявлено в орган з розгляду індивідуальних трудових суперечок.

Іноземний громадянин – фізична особа, яка не є громадянином України і має докази наявності громадянства (підданства) іноземної держави.

Конституційне право – провідна, системоутворююча галузь права, сукупність правових норм, що закріплюють і регулюють основи правового статусу особистості, громадських об'єднань та інших інститутів громадянського суспільства, економічного, політичного, соціального і духовного життя суспільства, організації, держави та функціонування публічної влади.

Міжнародне право – система міжнародних договірних і звичайних норм, що створюються державами та іншими суб'єктами міжнародного права, спрямованих на підтримання міжнародного миру і зміцнення міжнародної безпеки, встановлення і розвиток всебічного міжнародного співробітництва, які забезпечуються сумлінним виконанням суб'єктами міжнародного права своїх міжнародних зобов'язань, а в деяких випадках і примусом, здійснюваним державами в індивідуальному чи колективному порядку відповідно до діючих норм міжнародного права.

Міжнародне правопорушення – протиправна поведінка (дія або бездіяльність) суб'єкта міжнародного права, в результаті якого порушуються норми міжнародного права і міжнародні зобов'язання цього суб'єкта, що завдають іншому суб'єкту або міжнародного співтовариства в цілому збиток матеріального або нематеріального характеру (наприклад, акти агресії, порушення зобов'язань по договорах та ін.).

Міжнародне приватне право – сукупність норм, що регулюють відносини приватно-правового характеру з іноземним елементом.

Міжнародний злочин – особливо небезпечне міжнародне правопорушення, що посягає на життєво важливі інтереси всього міжнародного співтовариства, грубо зневажає основні принципи міжнародного права, що представляє загрозу міжнародному миру і безпеці і всьому людству.

Міжнародно-правова відповідальність – несприятливі юридичні наслідки, що настають для суб'єкта міжнародного права, який порушив чинні норми міжнародного права і свої міжнародні зобов'язання.

Надзвичайний стан – вводиться відповідно до Конституції України законом на всій території або в її окремих місцевостях, особливий правовий режим діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, організацій незалежно від організаційно-правових форм і форм власності, їх посадових осіб, громадських об'єднань, що допускає встановлені законом окремі обмеження прав і свобод громадян, іноземців, осіб без громадянства, прав організацій і громадських об'єднань, а також покладання на них додаткових обов'язків.

Нематеріальні блага – права, свободи, таємниці, інтереси та інші невідчужувані блага нематеріального характеру, що належать особам від народження або в силу закону.

Підзаконний акт – нормативно-правовий акт, що видається в межах компетенції державного органу (переважно органу виконавчої влади) відповідно до закону або на його основі та на виконання.

Покарання – в кримінальному праві – передбачене кримінальним законом позбавлення або обмеження прав і свобод особи, визнаного судом винним у скоєнні злочину.

Правоздатність – здатність особи мати юридичні права та обов'язки.

Правонаступництво держав – перехід певних прав і обов'язків від однієї держави до іншої з урахуванням основних принципів міжнародного права і норм про правонаступництво.

Функції держави – це основні напрямки її діяльності по реалізації поставлених перед нею завдань, певна робота, коло державної діяльності, окреслене встановленими законами нормами.

Юридична відповідальність – правове відношення між державою в особі її судових і правоохоронних органів і правопорушником, на якого покладається обов'язок зазнавати несприятливі наслідки за вчинене правопорушення.

8.3 Рекомендована література

Основна:

1. Молдован В.В., Чулінда Л.І. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина : навчальний посібник. Київ : ЦНЛ, 2020. 206 с.
2. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Повний курс: навч. Посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2022. 526 с.
3. Міжнародний захист прав людини : навчальний посібник / кол. авторів; за ред. О. Б. Онишко. Львів. Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 540 с..
4. Тертишник В. М. Права і свободи людини : навчальний посібник. Київ. Алерта. 2022. 432 с.
5. Теорія держави і права. Підручник. Практикум. Тести: підручник. 3-тє вид. , стереотип. Київ: Юрінком Інтер, 2023.584 с.
6. Петков С.В. Права і свободи людини та їх дотримання під час дії воєнного стану : підручник. Київ : Видавничий дім «Професіонал». 2022. 310 с.
7. Міжнародний захист людських прав : навч.-метод. посібник / колект. авт.; за наук. редакцією С. Г. Меленко, О. Д. Чепель. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 488 с.
8. Бадида А. Ю., Пеца Д. Д., Зан М. І. Права людини : навчально-методичний посібник. Ужгород : Вид-во юридичного факультету УжНУ, 2023. 20 с.
9. Манукян В. І. Страсбурзьке право. Європейський суд з прав людини. Теорія, принципи, практика. Київ : Норма права, 2023. 596 с.

Допоміжна:

1. Кримінальний кодекс України: Окремі думки суддів. Постатейні матеріали. Станом на 01 березня 2024р. : наук-практ. посіб./ уклад.: А.В. Столітній, С.В. Шмаленя, М.С. Туркот, М.І. Снігар; за заг ред. Д.ю.н., проф. А. Столітнього; м. Київ: Норма права, 2024. 1080 с.
2. Визнання та виконання рішень іноземних судів та міжнародних комерційних арбітражів: компендіум / [В. В. Комаров, І.О. Ізарова, С.О. Кравцов та ін.]; за заг. Ред. В.В. Комарова. – Харків: Право, 2020. 668 с.
3. Муніципальне право [Текст]: навч. Посібник. 3-тє вид. перероб. Та доп. / за ред. Заїки Ю.О. [Ю.О. Заїка, І. С. Тимуш, О.О. Лов'як та ін.]. К.; «Центр учбової літератури». 2021. 358 с.
4. Українське цивільне право [текст]: навч.посібн. 3-тє вид.перероб.та доп. За ред Заїки Ю.О. [Ю.О. Заїка, І.С. Тімуш, О.О. Лов'як та ін.] – К. : «Центр учбової літератури», 2021. 358 с.
5. Медвідь А. Гарантування прав людини на життя, свободу та справедливий суд Європейською конвенцією 1950 року і Конституцією України: порівняльно-правові аспекти : монографія. Львів : Растр-7, 2020.

6. Федоренко В.Л. Конституційні права і свободи людини та їх гарантування й захист в Україні : монографія. Вид-цтво Ліра-К. 2020. 138 с.
7. Бурдоносова М. А., Заяць Н. В., Озель В. І. Гарантії прав і свобод людини в Україні у контексті сучасних викликів : монографія. Алерта. 2025. 122 с.
8. Страсбурзьке право. Європейський суд з прав людини. Теорія. Принципи. Практика / В. Манукян. Київ : Норма права, 2023. 596 с.
9. Хартія прав людини : збірник законодавчих актів. Київ : «Правова єдність» редакція юридичних видань: Алерта, 2021.
10. Правознавство: навчальний посібник, за заг. ред. С.В. Петкова. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. 360 с.

Статті викладача та здобувачів освіти

1. Олійник У.М., Малінковська О.В., Ковальська П.Г. Захист трудових прав засуджених в умовах воєнного стану. Успіхи і досягнення в науці. № 2 (12). 2025. с. 148-157. DOI : [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-2\(12\)-148-156](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2025-2(12)-148-156)
2. Олійник У.М. Міжнародні стандарти вирішення трудових спорів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. Випуск 88: частина 2. 2025. с. 154-161. DOI : <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.88.2.21>
3. Олійник У.М. Окремі питання організації роботи за сумісництвом в період воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. № 3. 2025. Частина 1. С. [536-540](#). DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.1.82>
4. Олійник У.М. Окремі питання укладення трудових та цивільно-правових договорів. *Актуальні питання в сучасній науці*. № 3(33). 2025. с. 629-639. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-3\(33\)-629-638](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-3(33)-629-638).
5. Uliana Z. Koruts. Valerii P. Petkov. Ehor S. Nazymko. Tetiana A. Denysova. Uliana M. Oliinyk. Formation of Lifelong Learning Competences in the Process of Professional Training of Future Lawyers. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research*. Vol. 19, No. 4, pp. 130-149, April 2020 <https://doi.org/10.26803/ijlter.19.4.9>

Перелік періодичних видань

Назва видання	Засновник Дані про видання	Анотація	URL-адреса архіву номерів у PDF-форматі
Успіхи і досягнення в науці	Засновники журналу: Інститут держави і права імені В.М.Корецького НАН України, Всеукраїнська	Електронний науковий періодичний журнал “Успіхи і досягнення у науці” публікує наукові розвідки з теоретичних та	https://perspectives.pp.ua/index.php/sas/index

	<p>Асамблея докторів наук з державного управління, Видавнича група «Наукові перспективи».</p> <p>Журнал видається за підтримки Інституту філософії та соціології Національної академії наук Азербайджану, Всеукраїнської асоціації педагогів і психологів з духовно-морального виховання, Християнської академії педагогічних наук України. Рік заснування 2024, періодичність виходу – щомісячно, категорія “Б”, спеціальності: 081 Право; 281 Публічне управління та адміністрування; 073 Менеджмент, 076 Підприємництво та торгівля, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 051 Економіка. серійний номер ISSN 3041-1254 Online.</p>	<p>прикладних аспектів гуманітарних, соціальних, поведінкових наук, освіти, права, а, також, управління та адміністрування з метою їх впровадження у сучасний освітній простір.</p>	
<p>Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО</p>	<p>ВНЗ «Ужгородський національний університет», виходить шість разів на рік, спеціальності: 081 – Право та 293 – Міжнародне прав, Ідентифікатор в Реєстрі суб’єктів у сфері медіа: R30-04768, категорія Б, ISSN: 2307-3322 (Print). ISSN: 2664-6153 (Online), рік заснування 2003.</p>	<p>У збірнику публікуються науково-теоретичні та практичні матеріали з актуальних загальнотеоретичних та галузевих правових питань, правозастосовної практики, пропозиції до законодавства, зарубіжний правовий досвід конституційної, судово-правової та адміністративно-правової реформ.</p>	<p>https://visnyk-juris-uzhnu.com/</p>
<p>Актуальні питання в сучасній науці</p>	<p>Засновники журналу: громадська наукова організація</p>	<p>Науковий рецензований журнал з відкритим доступом, який публікує</p>	<p>https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/index</p>

	<p>«Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (ЄДРПОУ – 39826738), громадська наукова організація "Асоціація науковців України" (ЄДРПОУ – 42392288) та Науковий парк Національного авіаційного університету (НП НАУ) (ЄДРПОУ – 44652237). Журналу присвоєні категорії "Б" із права (спеціальність - 081 Право), економіки (спеціальність - 076 Підприємництво та торгівля), педагогіки (спеціальність - 014 Середня освіта) та державного управління (спеціальність - 281 Публічне управління та адміністрування). ISSN: 2786-6300 print. Виходить щомісячно.</p>	<p>оригінальні дослідницькі та оглядові розвідки з теоретичних та прикладних аспектів державного управління, права, економіки, історії, педагогіки, техніки для їх інтеграції у європейський, світовий науковий простір.</p>	
<p>Аналітично-порівняльне правознавство</p>	<p>Електронне наукове фахове видання, засноване кафедрою конституційного права та порівняльного правознавства юридичного факультету ДВНЗ “Ужгородський національний університет”, категорія Б. Спеціальності: 081 – Право та 293 – Міжнародне право, виходить 6 разів на рік, Індекс міжнародного центру періодичних видань ISSN: 2788-6018 (online). Рук заснування 2021.</p>	<p>Метою журналу є аналітичне та порівняльне дослідження правових явищ, інститутів і процесів у національному та міжнародному вимірах, сприяння розвитку сучасної правової науки, інтеграції українських наукових результатів у світовий академічний простір. Видання є платформою для фахових публікацій науковців, практиків, здобувачів вищої освіти й експертної спільноти, які займаються проблематикою конституційного, міжнародного, порівняльного та інших</p>	<p>https://app-journal.in.ua/zasnovniki</p>

8.4. Інформаційні ресурси

1. Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна” : вебсайт. URL : <https://uu.edu.ua>
2. Відкритий міжнародний університет розвитку людини „Україна” : платформа інтернет-підтримки навчального процесу moodle. URL : <https://vo.uu.edu.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL : https://irbis-nbuv.gov.ua/info_law.html
4. Правознавець. Електронна бібліотека юридичної літератури URL : <http://www.pravoznavec.com.ua>
5. Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого (парламентська). URL : <http://nlu.org.ua/>
6. Нормативна база освітнього процесу у ЗВО та передвищої освіти. URL : www.rada.gov.ua
7. Хмельницький інститут соціальних технологій Університету „Україна” : вебсайт. URL : <https://hist.km.ua>
8. Студентська електронна бібліотека "Читалка". URL : <http://chitalka.info>
9. Електронна бібліотека Князева. URL : <http://www.ebk.net.ua>
10. Наукова бібліотека Національного університету «Одеська юридична академія». URL : <http://lib.onua.edu.ua/>
11. Офіційний сайт Організації об'єднаних націй. URL : <https://www.un.org/>.
12. Офіційний сайт Ради Європи. URL : <https://www.coe.int/en/web/portal/home>.
13. Офіційний сайт Європейського суду з прав людини. URL : <https://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=applicants/rus&c>.

8.5. Сертифікаційні програми (електронні курси)

1. Платформи для вдосконалення навичок і саморозвитку. Міністерство освіти і науки України : вебсайт. URL : <https://mon.gov.ua/news/platformi-dlya-vdoskonalennya-navichok-i-samorozvitku>
2. Права людини для відкритих суспільств : вебсайт. URL : https://www.coursera.org/learn/humanrights/?utm_source=chatgpt.com
3. International Human Rights Law : вебсайт. URL : https://www.futurelearn.com/experttracks/int-human-rights-law?utm_source=chatgpt.com

8.6. Фахові періодичні видання України з дисципліни

1. Успіхи і досягнення в науці. URL : [https://
http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/index](https://http://perspectives.pp.ua/index.php/sas/index)
2. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО. URL : <https://visnyk-juris-uzhnu.com/>
3. Актуальні питання в сучасній науці. URL : [https://
http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/index](https://http://perspectives.pp.ua/index.php/sn/index)
4. Аналітично-порівняльне правознавство. URL : <https://pedagogicaljournal.luguniv.edu.ua/>
5. Юридичний електронний науковий журнал. URL : <http://lsej.org.ua/>

8.7. Універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмні продукти для опанування дисципліни

Програмне забезпечення	Призначення	Умови використання (вільний доступ в Інтернеті, згідно договору, придбані ліцензії тощо)
Moodle	Система управління навчанням (LMS), організація дистанційного та змішаного навчання, контроль знань	Вільний корпоративний доступ (open source)
Zoom	Онлайн-лекції, семінари, відеоконференції	Безкоштовна версія з обмеженнями / ліцензія
Coursera / EdX	Доступ до масових відкритих онлайн-курсів (МООС)	Вільний доступ (частково платні сертифікати)
Google Scholar	Наукова база для пошуку літератури, статей, досліджень	Вільний доступ
Scopus / Web of Science	Міжнародні наукометричні бази даних для дослідницької роботи	За ліцензією (передплата ЗВО)
Canva / Adobe Express	Створення презентацій, інфографік, візуальних матеріалів	Canva – freemium, Adobe – ліцензія
MS Office / LibreOffice	Текстові документи, таблиці, презентації	MS Office – ліцензія, LibreOffice – вільний доступ

9. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Форми занять	Наявне матеріально-технічне забезпечення	Необхідне матеріально-технічне забезпечення
Лекція	кафедральний ноутбук	проектор, приміщення з доступом до Інтернету
Семінарське заняття	наочні та роздаткові матеріали, переносна дошка з відривними листами паперу	спеціалізований кабінет № 48
Модульний контроль	Доступ до мережі Інтернет	Платформа Moodle